

«Гигиена и эпидемиология» кафедрасы
«Қоршаған орта және денсаулық-1» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасы
6В10111 «Қоғамдық денсаулық сақтау» Білім беру бағдарламасы

1.	Пән туралы жалпы мағлұмат		
1.1	Пән коды: QOD 4201-1	1.6	Оқу жылы: 2023-2024
1.2	Пән атауы: «Қоршаған орта және денсаулық-1».	1.7	Курсы: 4
1.3	Реквизитке дейінгі: Қоршаған орта гигиенасына кіріспе. Экология және тіршілік қауіпсіздігі.	1.8	Семестрі: 7
1.4	Реквизиттен кейінгі: «Қоршаған орта және денсаулық-2».	1.9	Кредит саны (ECTS): 5
1.5	Циклі: БП	1.10	Компонент: ЖООК
2.	Пәннің мазмұны (максималды 50 сөз)		
<p>Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы - балалардың өмір сүру және өсу ортасының жағдайын оқып үйрететін профилактикалық бағыттағы пән, сонымен қатар осы жағдайлардың өсетін ағзаның денсаулығына және функционалдық жағдайына әсер етуін зерттеп, балалар мен жасөспірімдер ағзасының дамуын ең қолайлы деңгейде сақтау үшін денсаулық сақтауға және нығайтуға бағытталған ғылыми негіздегі шараларды белгілейді.</p>			
3.	Жиынтық бағалау түрі		
3.1	Тестілеу ☒	3.5	Курстық
3.2	Жазбаша	3.6	Эссе
3.3	Ауызша	3.7	Жоба
3.4	ОҚКЕ/ ОҚТЕ немесе тәжірибелік дағдыларды қабылдау	3.8	Басқа (көрсету)
4.	Пәннің мақсаттары		
<p>Балалар мен жасөспірімдер гигиенасын ғылым ретінде, оның іргелі негіздері мен қағидаттары, әдіснамалық тәсілдері туралы түсінік беру, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы заңнамалық базаны, теориялық және қолданбалы аспектілерді игеру үшін қажетті білім мен іскерлікті дамыту.</p>			
5.	Оқытудың соңғы нәтижелері (пәннің ОН)		
ОН 1	Тәжірибелік қызметте балалар мен жасөспірімдер гигиенасының қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын пайдаланады: мектеп жасына дейінгі балалардың дене дамуының негізгі көрсеткіштерін анықтайды.		
ОН 2	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасын бағалауға қабілетті.		
ОН 3	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін талдайды, оларды шешу жолдарын тұжырымдайды, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды.		
ОН 4	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту дағдыларына меңгерген.		
5.1	Пәннің ОН	Пәннің ОН-мен байланысты білім беру бағдарламасының оқыту нәтижелері	
	ОН1 ОН2	ОН1 Берілген тақырып аясында тіл білімін дамытумен қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыра отырып, денсаулық, аурудың негізгі анықтамаларын, модельдері мен тұжырымдамаларын, тарих, философия және әлеуметтік-саяси білімнің маңызды	

	аспектілерін түсінеді.						
ОН2 ОН3	ОН3 Қазіргі заманғы денсаулық сақтау жүйесін ақпараттандыру шеңберінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, биомедициналық статистика көрсеткіштерін есептеу, бағалау және талдау жүргізу үшін халық денсаулығының қауіп факторларын анықтайды.						
ОН4	ОН4 Қоғамдық денсаулық сақтау және халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы үшін практикалық міндеттерді шешу кезінде денсаулық сақтау мекемелерін басқаруды ұйымдастырудың әртүрлі әдістері мен тәсілдерін қолданады.						
6. Пән туралы толық ақпарат							
6.1	Өткізу орны (ғимарат, аудитория): Әл-Фараби алаңы-3, ОҚМА № 4 оқу ғимараты, 3-4 қабат Телефоны (АТС) 40 82 26 (312). Электронды мекен-жай: gigenakafedra@mai.ru Аудиториялар №1-10.						
6.2	Сағаттар саны	Дәріс	Тәжір. сабақ	Зерт. сабақ.	БӨЖ	ОБӨЖ	
		15	35	-	70	30	
7. Оқытушылар туралы мәліметтер							
№	Т.А.Ж.	Дәрежесі және лауазым	Электрондық адресі	Ғылыми қызығушылықтары және т.б	Жетістіктері		
1.	Утепов Пархат Дусембаевич	М.ғ.к., доцент М.а., кафедра меңгерушісі	utepov.parkhat@mail.ru	Эпидемиология	Халықаралық және республикалық деңгейдегі 51 мақаланың авторы		
2.	Долтаева Бибігүл Зайдуллаевна	М.ғ.к., профессор М.а.	doltaeva68@mail.ru	Қазіргі кездегі балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайы мен дене дамуын зерттеу.	Халықаралық және республикалық деңгейдегі 45 мақаланың авторы, 1 әдістемелік құралдың авторы.		
3	Ескерова Сара Устемировна	М.ғ.к., доцент М.а	sarahesu@mail.ru	Жалпы және коммуналды гигиена	Халықаралық және республикалық деңгейдегі 60 мақаланың авторы		
4	Жаксыбаева Женискуль Бегасилқызы	Магистр, аға оқытушы	zzzb09@mail.ru	Жалпы гигиена, экология	Ғылыми еңбектері – 30		
5	Дүйсенбаева Меруерт Мейрамбекқызы	оқытушы	merukash@list.ru	Эпидемиология	Халықаралық және республикалық деңгейдегі 10 мақаланың авторы		
8. Тақырыптық жоспар							
Апта/күн	Тақырып атауы	Пәннің мазмұны	қысқаша	Пәннің ОН	Сағат саны	Оқыту технологиясының формасы/ әдістері	Бағалау әдістері/ түрлері
1	Дәріс. Тақырыбы:	Балалар	мен	ОН1	1	Шолу	Кері байланыс-

	Балалар мен жасөспірімдер гигиена пәні. БМЖГ-ның негізгі өзекті мәселелері.	жасөспірімдер гигиенасының мақсаттары мен міндеттері. Зерттеу әдістері. БМЖГ-ның негізгі өзекті мәселелері.				(сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: БМЖГ бойынша маман жұмысының түрлері, ұйымдастыру мен әдістері.	Балалар мен жасөспірімдердің гигиенасы бойынша дәрігердің жұмысын ұйымдастыру негіздері. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының даму тарихы. Орта жағдайларын (факторларын) гигиеналық бағалау критерийлері.	ОН1	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу
	<i>ОБӨЖ.</i> Қазіргі кезеңде Қазақстанда балалар мен жасөспірімдердің гигиенасын даму барысы.	Қазіргі кезеңде Қазақстанда БМЖГ даму барысы. Қазақстанда БМЖГ негізін қалаушылар. Ғылыми саладағы БМЖГ жетістіктері.	ОН1	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
2	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Өсу мен дамудың негізгі заңдылықтары. Дене дамуы салауатты өмір салтының негізгі көрсеткіштерінің бірі ретінде.	Өсу және даму заңдылықтары. Балалардың өсу және даму үдерістеріне әсер ететін факторлар.	ОН1	1	Шолу	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Балалардың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Жас кезеңділігі.	Балалар ағзасының өсу және даму заңдылықтары. Жас кезеңділігі.	ОН1	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу
	<i>ОБӨЖ.</i> Мектепке дейінгі (3 жасқа дейін) жастық анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Өзіне тән аурулар, олардың алдын алу.	3 жасқа дейінгі балалардың тірек-қимыл аппаратының қалыптасуы. Ас қорыту органдарының морфологиялық және функционалдық жетілуі. Мектепке дейінгі жастағы балалардың	ОН1	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.

		жүйке жүйесінің өзіне тән өзгерістері. Осы кезеңдегі балаларда тыныс алу органдары ауруларының алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу.				
3	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балалардың дене дамуының көрсеткіштерін зерделеу және бағалау әдістері. Физикалық даму стандарттары.	Балалардың физикалық дамуын бағалау әдістері. Физикалық даму стандарттары. Денсаулық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштер.	ОН1	2	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Дене дамуы, негізгі көрсеткіштері және жүргізу әдістемесі.	«Физикалық даму» ұғымының анықтамасы. Физикалық даму көрсеткіштері. Денсаулыққа әсер ететін факторлар.	ОН1	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктері (3-6 жас). Өзіне тән аурулар, олардың алдын алу.	3-6 жастағы балалардың тірек-қимыл аппаратының қалыптасуы. Ас қорыту органдарының морфологиялық және функционалдық жетілуі. Мектеп жасына дейінгі балалардың жүйке жүйесінің өзіне тән өзгерістері.	ОН1	2/3	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
4	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балаларды денсаулық топтарына бөлу критерийлері. Балалардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау.	Денсаулық топтары. Балалардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау.	ОН1	1	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Балалардың денсаулық жағдайын бағалау әдістері.	Денсаулық, анықтамасы. Жеке және қоғамдық денсаулық. Балалардың денсаулық жағдайын бағалау үшін медициналық тексерулердің рөлі.	ОН1	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу
	<i>ОБӨЖ.</i> Балалардың физикалық дамуына	Балалардың дамуындағы генетикалық және	ОН1	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру,

	әлеуметтік факторлардың әсері.	әлеуметтік факторлардың рөлі.				презентация.
5	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балалардың күн тәртібінің физиологиялық-гигиеналық негіздері. Оны құрастыру ерекшеліктері.	Күн тәртібін құрастыру ерекшеліктері. Мектепке дейінгі тәрбие және білім беру объектілеріндегі оқу-тәрбие үдерісінің негіздері.	ОНЗ	1	Шолу	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Күн тәртібінің гигиеналық негіздері	Динамикалық стереотип. Емшек жасындағы және мектеп алдындағы жастағы балалардың күн тәртібі.	ОНЗ	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Шынығу, түрлері, оның физиологиялық мәні.	Балаларды жасына және денсаулық жағдайына байланысты шынықтыру.	ОН1	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
6	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Мектепке дейінгі мекемелерде оқу-тәрбие үдерісін гигиеналық бағалау	Мектепке дейінгі мекемелерде балаларды дамытудағы оқу-тәрбие үдерісінің рөлі.	ОНЗ	2	Шолу	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Балалардың оқуға функционалдық дайындығы.	Мектепке дайындықты анықтау: балалардың жағдайын бағалаудың медициналық, психофизиологиялық өлшемдері.	ОНЗ	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, тестік тапсырмаларды шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> 1-аралық бақылау.	Білім алушылардың аралық білім деңгейін бағалау.	ОН1 ОНЗ	3/3		тестілеу
7	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балаларды тамақтандырудың гигиеналық негіздері.	Өсіп келе жатқан ағзаның зат және энергия алмасу ерекшеліктері.	ОН2	1	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Мектепке дейінгі балалар мекемелерінде тамақтандыруды ұйымдастыру.	Мектепке дейінгі балалар мекемелерінде тамақтандыруды ұйымдастыруға қойылатын гигиеналық талаптар. Тамақтану тәртібі.	ОН2	3	Кіші топта жұмыс нормативтік құжаттармен жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Тәуліктік қозғалыс белсенділігі, жасына байланысты оны нормалау. Балаларда гиподинамияның	Жасына байланысты тәуліктік қозғалыс белсенділігін нормалау. Балалардағы гиподинамия. Гиподинамияның зардабы.	ОН2	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.

	дамуы.					
8	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балалардың тамақтануындағы ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың, дәрумендердің, генетикалық түрлендірілген өнімдердің (GMP) маңызы.	Ақуыздар. Майлар. Көмірсулар. Минералды заттар. Балалардың тамақтануындағы дәрумендер. Генетикалық түрлендірілген өнімдер.	ОН2	1	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Денсаулық жағдайында ауытқулары бар балаларға арналған түзеу мекемелерінде тамақтануды ұйымдастыру.	Сауықтыру мекемелерінде тамақтандыруды ұйымдастыруға қойылатын гигиеналық талаптар. Денсаулық жағдайында ауытқулары бар балаларға арналған түзету мекемелерінде тамақтанудың гигиеналық негіздері.	ОН2	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Балаларда адәруменділік, гипо-, гипердәруменділік. Өсіп келе жатқан ағзаның зат және энергия алмасу ерекшеліктері.	Балалар ағзасы үшін дәрумендердің маңызы. Дәрумендердің негізгі функциялары. Дәрумендердің зат алмасу айырбас үдерісіндегі рөлі.	ОН2	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
9	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған мекемелерді жобалау мен құрылысының гигиеналық қағидаттары.	Жобалаудың негізгі қағидаттары. Балалар мекемелерінің ішкі ортасын ұйымдастыруға қойылатын гигиеналық талаптар.	ОН3	2	Шолу	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған мекемелердің санитарлық бағалау әдістемесі.	Жобаны қарау кезінде БмЖГ бөлімі маманының негізгі міндеттері. Заңнамалық құжаттар. Жобаларды сараптау.	ОН3	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу
	<i>ОБӨЖ.</i>	Ашық ауадағы	ОН1	3/3	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын

	Сауықтыру үшін ашық ауада дене тәрбиесін өткізудің маңызы.	сабақтардың мазмұны мен құрылымы. Сауықтыру үшін ашық ауада дене тәрбиесін өткізудің маңызы.				кұру, презентация.
10	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: Балалар киімі мен аяқ киіміне қойылатын гигиеналық талаптар.	Балалар киімі мен аяқ киіміне қойылатын талаптар	ОНЗ	1	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Балалар киімі мен аяқ киіміне санитариялық-эпидемиологиялық сараптама жүргізу.	Балалар киімі мен аяқ киіміне қойылатын гигиеналық талаптар. Балалар киімдері мен аяқ киімдерінің санитарлық-эпидемиологиялық сараптамасын рәсімдеу.	ОНЗ	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Ұйқының сауықтыру мәні, оның физиологиялық маңызы.	Ұйқы, оның физиологиялық маңызы. Балалардың ұйқы тәртібі. Ұйқының сауықтыру мәні.	ОН1	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
11	<i>Дәріс.</i> Тақырыбы: БМЖГ мәселелері бойынша заңнамалық және нормативтік құжаттар.	«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодекс. ҚР ДСМ бұйрықтары.	ОНЗ	1	Шолу	Кері байланыс- (сұрақтар)
	<i>Тәжірибелік сабақ.</i> Тақырыбы: Балалардың кітаптарына санитарлық-эпидемиологиялық сараптама жүргізу әдістемесі.	Балалар кітаптарын шығаруды санитарлық қадағалау ерекшеліктері. Балалар кітаптарының зерттелетін үлгісі бойынша санитарлық-эпидемиологиялық сараптаманың хаттамасын рәсімдеу және қорытындысын жасау.	ОНЗ	3	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	<i>ОБӨЖ.</i> Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы мемлекеттік бақылау.	Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру кезіндегі лауазымды адамдардың құқықтары мен міндеттері.	ОНЗ	2/5	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.

12	Дәріс. Тақырыбы: Балаларда салауатты өмір салты қағидаттарын қалыптастыру.	Салауатты өмір салтының қағидаттары.	ОН4	1	Мәселелік	Кері байланыс- (сұрақтар)
	Тәжірибелік сабақ. Тақырыбы: Балаларды гигиеналық оқыту және тәрбиелеу. Ұйымдастырылған балалар ұжымдарындағы санитарлық-ағарту жұмыстарының негізгі түрлері.	СӨС қалыптастыру мен балаларды тәрбиелеудегі гигиеналық ерекшеліктер. Санитарлық-ағарту нысандары мен әдістері.	ОН4	2	Кіші топта жұмыс	Ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу.
	ОБӨЖ. Мектепке дейінгі балалар мекемелеріндегі санитарлық-ағарту жұмыстарының түрлері мен әдістері.	Санитарлық-ағарту жұмыстарының белсенді және белсенді емес түрлері.	ОН4	3/3	Ауызша сұрау	Тест сұрақтарын құру, презентация.
13	ОБӨЖ. 2-аралық бақылау.	Білім алушылардың аралық білім деңгейін бағалау.	ОН1 ОН2 ОН3 ОН4	2/3		тестілеу
9. Оқыту әдістері						
9.1	Дәріс	шолу, мәселелік				
9.2	Тәжірибелік сабақ	ауызша сұрау, кіші топпен жұмыс, нормативтік құжаттармен жұмыс, тест тапсырмаларын және жағдайлық есептерді шешу				
9.3	БӨЖ/ОБӨЖ	тест тапсырмаларын құрастыру, презентация.				
9.4	Аралық бақылау	тестілеу				
10. Бағалау критерийлері						
10.1. Пәннің оқыту нәтижелерін бағалау критерийлері						
ОН №	Оқыту нәтижелері	Қанағаттанарлықсыз	Қанағаттанарлық	Жақсы	Өте жақсы	
ОН 1	Тәжірибелік қызметте балалар мен жасөспірімдер гигиенасы бойынша қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын пайдаланады, мектеп жасына дейінгі балалар	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын білмейді, мектеп жасына дейінгі балалардың дене дамуының	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын пайдаланады, мектеп жасына дейінгі балалардың дене дамуының негізгі көрсеткіште-	Тәжірибелік қызметте балалар мен жасөспірімдер гигиенасының қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын пайдаланады, мектеп жасына дейінгі балалардың дене	Тәжірибелік қызметте балалар мен жасөспірімдер гигиенасының қолданыстағы заңнамалық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарын пайдалана отырып, мектеп жасына дейінгі балалардың дене	

	дың дене дамуының негізгі көрсеткіштерін анықтайды.	негізгі көрсеткіштерін анықтай алмайды.	рін анықтайды.	дамуының негізгі көрсеткіштерін анықтайды.	дамуының негізгі көрсеткіштерін талдайды.
ОН 2	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасын бағалауға қабілетті.	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасын бағалауға қабілетсіз.	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасы туралы айта алады.	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасын бағалауға қабілетті.	Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулық жағдайы мен өмір сүру ортасын талдайды.
ОН 3	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін талдайды, оларды шешу жолдарын тұжырымдайды, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды.	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін, оларды шешу жолдарын білмейді, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жоспарлай алмайды.	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін, оларды шешу жолдарын біледі, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды айта алады.	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін бағалайды, оларды шешу жолдарын тұжырымдайды, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды.	Оқу-тәрбие ортасының және тұрмыстық заттардың мектеп жасына дейінгі балалардың ағзасына әсерін талдайды, оларды шешу жолдарын көрсете алады, мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүргізе алады.
ОН 4	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту дағдыларына меңгерген.	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту дағдыларына меңгермеген.	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту дағдыларын біледі.	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту дағдыларына меңгерген.	Мектеп жасына дейінгі балаларды, олардың ата-аналары мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметкерлерін гигиеналық тәрбиелеу және оқыту бойынша іс-шараларды жүргізе алады.

10.2 Оқыту әдістері мен технологияларын бағалау критерийлері

Тәжірибелік сабаққа арналған тексеру парағы

Жағдайлық есептерді шығару бойынша тексеру парағы

№	Өте жақсы (90-100 %)	Жақсы (70-89 %)	Қанағаттанарлық (50-69 %)	Қанағаттанарлықсыз (25-49 %)
1	Жұмысқа белсенді қатысты, шынайы ойлау қабілетін көрсетті, тақырыпты меңгеруде терең білім көрсетіп, талқылауда басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолданды.	Жұмысқа белсенді қатысты, тақырыпты жақсы меңгергенін көрсетті, болмашы қате жіберіп, оны өзі дұрыстады.	Жұмыс барысында белсенді емес, қателіктері көп, материалдарды жүйелендіруде үлкен қиындықтарға тап болды.	Топпен бірге жұмысқа қатыспады, жауап беруде үлкен қателіктер жіберді. Ғылыми терминологияны білмейді.

Ауызша сұрауды бағалауға арналған тексеру парағы

№	Бағалау критерийлері	Өте жақсы (90-100%)	Жақсы (70-89%)	Қанағаттанарлық (50-69%)	Қанағаттанарлықсыз (<50)
1.	Қарастырылатын тақырып бойынша негізгі терминдер мен анықтамаларды біледі.	30-35	15-20	10-19	<6
2.	Тақырып бойынша негізгі сұрақтардың жауаптарын біледі.	25-30	20-10	15-20	<6
3.	Қарастырылатын тақырыпты басқа пәндермен байланысын анықтай алады, нақты тәжірибеден мысалдар келтіреді.	20-25	15-30	15-20	<6
4.	Жауап беру кезінде нормативтік құжаттарға сілтеме жасайды, қосымша конспектi бар	15-10	20-29	10-10	0-2

БӨЖ арналған тексеру парағы**Құрастырылған тест тапсырмаларын бағалау**

№	Бағасы	Бағалау критерийлері
1.	Өте жақсы А (95-100%)	Тест тапсырмаларында 20 сұрақ бар. Жауаптың 5 нұсқасы көрсетілген. Тест тапсырмалары лексикалық тұрғыда сауатты құрастырылған. Белгіленген мерзімде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Тесттің мазмұны тек бір толық ойға ие және дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Нормативтік құжаттарды, сондай-ақ осы тақырып бойынша жаңа ғылыми-статистикалық материалдарды пайдаланған.
	А- (90-94%)	Тест тапсырмаларында 20 сұрақ бар. Жауаптың 5 нұсқасы көрсетілген. Тест тапсырмалары лексикалық тұрғыда сауатты құрастырылған. Белгіленген мерзімде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Тесттің мазмұны тек бір толық ойға ие және дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген.

2.	Жақсы B+ (85-89%)	Тест тапсырмаларында 20 сұрақ бар. Жауаптың 5 нұсқасы көрсетілген. Белгіленген мерзімде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Сұрақтарды құрастыруда "кейде", "әрқашан", "ешқашан", "жиі" сөздері қолданылған.
	B (80-84%)	Тест тапсырмалары 20 сұрақтан тұрады. Жауаптың 5 нұсқасы көрсетілген. Белгіленген мерзімде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Тесттің жауаптары ұқсас. Жауаптардың алгоритмі бар және дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Құрастыру кезінде орфографиялық қателіктер жіберген.
	B- (75-79%)	Тест тапсырмалары 18 сұрақтан тұрады. Жауаптың 5 нұсқасы көрсетілген. Белгіленген мерзімде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Тесттің жауаптары ұқсас. Жауаптардың алгоритмі бар және дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Құрастыру кезінде грамматикалық қателіктер жіберген.
	C+ (70-74%)	Тест тапсырмалары 16 сұрақтан тұрады және белгіленген мерзімде тапсырылды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Құрастыру кезінде грамматикалық қателіктер жіберген. Дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Тапсырмада жауаптың тек 4 нұсқасы көрсетілген.
3.	Қанағаттанар-лық C (65-69%)	Тест тапсырмалары 15 сұрақтан тұрады, мерзімінде тапсырды. Мәтіннің негізі мазмұнды. Тест тапсырмалары нақты, дұрыс тұжырымдалған. Тест тапсырмаларында лексикалық тұрғыда қателіктер бар. Дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген. Тапсырмада жауаптың тек 4 нұсқасы көрсетілген.
	C- (60-64%)	Тест тапсырмалары 15 сұрақтан тұрады. Тест мерзімінде тапсырылмады. Мәтіннің негізі мағынасыз. Тест тапсырмалары анық, дұрыс, нақты емес. Тапсырмада жауаптың тек 4 нұсқасы көрсетілген.
	D+ (55-59%)	Тест тапсырмалары 12 сұрақтан тұрады. Тесттер мерзімінде тапсырылмады. Мәтіннің негізі мағынасыз. Тест тапсырмалары анық, дұрыс, нақты емес. Тапсырмада жауаптың тек 3 нұсқасы бар. Жауаптарында «барлығы дұрыс/барлығы дұрыс емес» және «жоғарыда айтылғандардың барлығы/төменде көрсетілгендердің барлығы» деген жауаптар бар. Кейбір тапсырмалар тақырыпқа сәйкес келмейді.
	D – (50-54)	Тест тапсырмалары 12 сұрақтан тұрады. Тесттер мерзімінде тапсырылмады. Мәтіннің негізі мағынасыз. Тест тапсырмалары анық, нақты емес. Барлық дұрыс жауаптар дұрыс белгіленбеген.
4.	Қанағаттанар-лықсыз FX (25-49%) F(0-24%)	Тест тапсырмалары 10 сұрақтан. Тесттер дұрыс құрастырылмаған, сұрақтың қойылуы дұрыс емес. Жауаптары ұқсас және жауап алгоритмі жоқ. Мерзімінде тапсырылмады. Тесттер құрастырылмаған.
Презентацияны дайындау және қорғау		
1.	Өте жақсы A (95-100%) A- (90-94%)	Егер де білім алушы презентация кезінде ешқандай қателік жібермесе. Ғылыми жетістіктерді пайдалана отырып, тақырып бойынша теорияларды, концепция мен бағыттарды біледі және оларға баға бере алады. Мазмұны мен безендірілуі презентацияға қойылатын талапқа сай. Тақырып бойынша дайындалған слайдтар

		саны 20.	
2.	Жақсы B+ (85-89%) B (80-84%) B- (75-79%) C+ (70-74%)	Егер де білім алушы презентация кезінде айтарлықтай емес қателік жіберсе немесе жіберген қателігін білім алушы өзі түзесе, материалды оқытушының көмегімен жүйелей білгенде қойылады. Мазмұны мен безендірілуінде презентацияға қойылатын талаптан сәл ғана ауытқу бар. Тақырып бойынша дайындалған слайдтар саны 15-20.	
3.	Қанағаттанарлық C (65-69%) C- (60-64%)	Егер де білім алушы презентация кезінде айтарлықтай қателік жіберіп, оқытушы айтқан негізгі әдебиттермен ғана шектелгенде, материалды жүйелеуде үлкен қиындықтарға тап болғанда қойылады. Мазмұны мен безендірілуінде презентацияға қойылатын талаптан айтарлықтай ауытқушылық бар. Дайындалған слайдтар саны 15-тен кем.	
	D+ (50-54%) D (50-54%)	Егер де білім алушы презентация кезінде қағидалық қателік жіберсе, ғылыми терминологияны қолдана алмағанда, логикалық қатемен баяндағанда қойылады. Мазмұны мен безендірілуінде презентацияға қойылатын талаптан айтарлықтай ауытқушылық бар. Тақырып бойынша слайдтар саны 10.	
4.	Қанағаттанарлықсыз FX (25-49%) F(0-24%)	Презентацияның мазмұны таңдалған тақырыпқа сай емес. Мазмұны мен безендірілуінде айтарлықтай қателік бар. Дайындалған слайдтар саны 10-нан кем. Презентацияны дайындалмаған.	
Аралық аттестаттау			
Бақылау түрі	Баға	Бағалау белгілері	
Тестілеу	«Өте жақсы» Келесі бағаларға сәйкес A (4,0; 95-100%); A- (3,67; 90-94%).	90-100% дұрыс жауаптар.	
	«Жақсы» Келесі бағаларға сәйкес B+ (3,33; 85-89%); B (3,0; 80-84%); B- (2,67; 75-79%); C+ (2,33; 70-74%).	70-89% дұрыс жауаптар.	
	«Қанағаттанарлық» Келесі бағаларға сәйкес C (2,0; 65-69%); C- (1,67; 60-64%); D+ (1,33; 55-59%); D - (1,0; 50-54%)	50-69% дұрыс жауаптар.	
	«Қанағаттанарлықсыз» Келесі бағаларға сәйкес F _x (0,5; 25-49%); F (0; 0-24 %).	50%-дан төмен дұрыс жауаптар.	
Білімді бағалаудың көпбалдық жүйесі			
Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық баламасы	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	
A -	3,67	90-94	

B +	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B -	2,67	75-79	
C +	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C -	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
FX	0,5	25-49	
F	0	0-24	

11. Оқу ресурстары**Негізгі әдебиеттер:**

1. Бөлешов М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық-Эверо, 2015.
2. Ерманова С.А. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы. - Ақ-нұр, 2014
3. Кучма, В. Р. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 464 бет.
4. Гигиена учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. П. И. Мельниченко. - ; Рек. ГБОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 656 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Ордабеков, С. О. Жас ерекшелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2012.
2. Сборник заданий по общей гигиене [Текст] : учебно методическое пособие / М. Г. Калишев [и др.]. - М. : "Литтерра", 2016. - 224 с. : ил

Электронды басылымдар:

1. Кучма, В. Р. Балалар мен жас өспірімдер гигиенасы [Электронный ресурс]: оқулық / - Электрон. текстовые дан. (45,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 464 бет. эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет с
3. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>
4. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы. Бейсембаева З.И., Бейсенбаев М.С. , 2019/<https://aknurpress.kz/login>
5. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы Ерманова С.А.2019/<https://aknurpress.kz/login>
6. Бөлешов, М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы : Оқулық. . - Алматы: Отан, 2018. - 180 б. - <http://rmebrk.kz/>
7. Габдулхаева, Б.Б. Анатомия, физиология и гигиена ЖКТ: Учебно-методическое пособие. - Павлодар: ПГПИ, 2015. - 112с. <http://rmebrk.kz/>
8. Бөлешов, М. Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы [Мәтін] : оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы: Эверо, 2017. - 171 б. <http://elib.kaznu.kz/>
9. Борисевич, Ярослав Николаевич. Общая гигиена [Текст] : учеб.-метод. пособие / Я. Н. Борисевич, Н. В. Рябова; М-во здрав. РБ, БГМУ, Каф. общей гигиены. - 2-е изд. - Минск: БГМУ, 2013. - 72 с. <http://elib.kaznu.kz/>
10. Жалпы гигиена [Электрондық ресурс] : оқулық / Ү. И. Кенесариев [және т. б.]; ҚР Білім және ғылым м-гі, С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. - Алматы: Б.и., 2013. - 656 б. <http://elib.kaznu.kz/>

11. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер [Электрондық ресурс] : оқу құралы / Ж. Ж. Жарылқасын [және т. б.]; ҚР Денсаулық сақтау м-гі, ҚарММУ. - Қарағанды : Б.и., 2013. - 160 б. <http://elib.kaznu.kz/>
12. Кенжегулова Б.З. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы пәнінен стандарттар жинағы: Б.З. Кенжегулова/ Алматы: Эверо, 2020. – 84 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2802/
13. Имангазинов С.Б. Образ жизни и здоровье детей: 2-е изд., исправл. и доп./ С.Б. Имангазинов, К.Г. Шарапатова. - Алматы: издательство «Эверо», 2020.- 188 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/578/
14. Бөлешов М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: Оқулық/ Алматы: Эверо, 2020 ж.- 172 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/675/

12 Пән саясаты

Оқу үрдісіне белсенді түрде қатысу.

Белсенділіктің болмауы және берілген тапсырмаларды орындамаған жағдайда шаралар қолданылады және тәжірибелік сабақтан ұпай шегеріледі.

Алдағы болатын дәріс туралы түсініктің болуы, дәріс кезінде кері байланысқа дайын болу.

Топта жұмыс жасай білу.

БӨЖ-ді міндетті түрде кесте бойынша бекітілген уақытта орындау.

Аралық бақылауды белгіленген уақытта тапсыру.

Білімалушылардың ғылыми зерттеу жұмыстарына белсенді қатысуы және кафедраның оқу әдістемелік үрдісін жетілдіру іс-шараларына белсене атсалысу.

Аудиториядағы техникалық қауіпсіздікті сақтау.

Білім алушылардың білімін кезеңдік бақылау бір академиялық кезең ішінде кемінде екі рет, теориялық дайындықтың 6/13- күндерінде электронды журналда жіберілген дәрістер үшін айыппұл баллдарын ескере отырып, (жаза түріндегі дәрістер жіберілмеген жағдайда) нәтижелер көрсетілген. бақылау аралық бақылау бағасынан алынады). 1 дәрісті өткізіп жібергені үшін айыппұл мөлшері - 2,0 балл аралық бақылаудан шегеріледі. Аралық бақылауға дәлелді себепсіз келмеген білімалушы пән бойынша емтиханға жіберілмейді. Аралық бақылаудың нәтижелері деканатқа бақылау аптасының соңына дейін есеп түрінде ұсынылады.

БӨЖ бағалау электронды журналдағы кестеге сәйкес ОБӨЖ сабақтарында жіберілген ОБӨЖ сабақтарынан жіберілген айыппұл баллдарын ескере отырып белгіленеді (айыппұл баллдары түріндегі жіберілген ОБӨЖ сабақтары БӨЖ бағасынан алынады). 1 ОБӨЖ сабағынан жіберілген айыппұл мөлшері 2,0 баллды құрайды.

Емтиханға жіберудің жалпы балы дәрістің жалпы орта балынан, тәжірибелік сабақтан, БӨЖ және аралық бақылаудан алыну арқылы іске асады.

Бақылау түрлерінің (ағымдық бақылау, № 1 және / немесе № 2 бақылау) біреуінде (50%) балл жинаған білім алушы пән бойынша емтиханға жіберілмейді.

БӨЖ уақытылы тапсырылмаған жағдайда білім алушы 0 балл алады.

13 Академияның моральдық және этикалық құндылықтарына негізделген академиялық саясат

ОҚМА сайты <https://ukma.kz/>

АҚ ОҚМА. Академиялық саясаты. 4 Студенттің Ар намыс кодексі

Пән бойынша баға қою саясаты

Білім алушының курс аяқталғаннан кейінгі қорытынды бағасы (ҚБ) рұқсат беру рейтингісінің (РБР) бағасы мен қорытынды бақылау бағасының (ҚББ) қосындысынан тұрады және балдық-рейтингтік әріптік жүйеге сәйкес қойылады.

$$ҚБ = РБР + ҚББ$$

Рұқсат беру рейтингісін бағалау (РБР) 60 балға немесе 60% - ға тең және мыналарды қамтиды: ағымдағы бақылауды бағалау (АББ) және межелік бақылауды бағалау (МББ).

Ағымдағы бақылауды бағалау (АББ) практикалық сабақтар мен БӨЖ сабақтарының орташасын бағалауды білдіреді.

Межелік бақылауды бағалау (МББ) екі межелік бақылаудың (МББ) орташа бағасын білдіреді.

Рұқсат беру рейтингісінің бағасы (60 балл) мына формула бойынша есептеледі:

$$РБР_{орт} * 0,2 + АББ_{орт} * 0,4$$

Қорытынды бақылау (ҚБ) тестілеу нысанында өткізіледі және білім алушы 40 балл немесе жалпы бағаның 40% - ын ала алады.

Тестілеу кезінде білім алушыға 50 сұрақ ұсынылады.

Қорытынды бақылауды есептеу мынадай түрде жүргізіледі: егер білім алушы 50 сұрақтың 45-іне дұрыс жауап берсе, бұл 90% құрайды.

$$90 \times 0,4 = 36 \text{ балл.}$$

Қорытынды баға, егер білім алушының жіберу рейтингісі бойынша (ЖР) =30 балл немесе 30% және одан жоғары, сондай-ақ қорытынды бақылау бойынша (ҚБ)=20 балл немесе 20% және одан жоғары оң бағалары болған жағдайда есептеледі.

Қорытынды баға (100 балл) = РБР орт* 0,2 + МББ орт* 0,4 + ҚБ* 0,4 бақылау түрлерінің бірі (МБ1, МБ2, АБорт) үшін қанағаттанарлықсыз баға алған білім алушы емтиханға жіберілмейді.

Айыппұл балдары ағымдағы бақылаудың орташа бағасынан алынады

14 Бекіту және қайта қарау

Кафедрада бекітілген күні	Хаттама № _____	Кафедра меңгерушісі	Қолы
23.05.23.	10.	Утепов П.Д.	
ББК мақұлданған күні	Хаттама № _____	ББК төрайымы	Қолы
09.06.2023	10.	Сарсенбаева Г.Ж.	

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы

044-58/19()

«Қоршаған орта және денсаулық -I» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасы

16 беттің 16- беті